

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.100/2022/5.

A felperes:

(felperes neve) ((felperes címe).)

A felperes képviselője:

Dr. Szentmiklósi-Tóth Tamás ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

(alperes neve). ((alperes címe).)

Az alperes képviselője:

Dr. Jakab Tamás ügyvéd ((ügyvéd címe))

A per tárgya:

kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 1.P.21.301/2020/37.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

felperes, 1.P.21.301/2020/41.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit az alábbiak szerint részben megváltoztatja:

Az alperes egyösszegű marasztalását 8.367.913 (nyolcmillió-háromszázhatvanhétezer-kilencszáztizenhárom) Ft-ra és ebből 1.088.000 (egymillió-nyolcvannyolcezer) Ft után 2020. október 1-től a kifizetésig, 736.000 (hétszázharminchatezer) Ft után 2019. április 26-tól a kifizetésig, 50.000 (ötvenezer) Ft után 2019. szeptember 17-től a kifizetésig, 180.000 (egyszáznyolcvanezer) Ft után 2020. május 15-től a kifizetésig, 1.007.913 (egymillió-hétezer-kilencszáztizenhárom) Ft után 2021. június 15-től a kifizetésig, míg 6.394.000 (hatmillió-háromszázkilencvennégyezer) Ft után 2020. június 13-tól a kifizetésig járó, az elsőfokú ítélet szerinti mértékű késedelmi kamatára felel.

Az alperes járadékfizetési kötelezettségét az elsőfokú ítélet szerinti kezdő időponttól, gyakorisággal és esedékességgel 125.289 (egyszázhuszonötezer-kettőszáznyolcvankilenc) Ft-ra felemeli.

A felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét 440.000 (négy száznegyvenezer) Ft-ra leszállítja.

Az alperes által az államnak felhívásra fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 450.000 (négy százötvenezer) Ft-ra, az állam által előlegezett költség összegét 101.304 (egyszázegyezer-háromszáznégy) Ft-ra felemeli.

Az állam terhén maradó meg nem fizetett elsőfokú eljárási illeték összegét 1.050.000 (egymillió-ötvenezer) Ft-ra, az állam által előlegezett költség összegét 236.376 (kettőszázharminchatezer-háromszázhetvenhat) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 247.000 (kettőszáznegyvenhétezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 631.218 (hatszázharmincegyezer-kettőszáztizennyolc) Ft meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket, míg 1.706.625 (egymillió-hétszázhatvanhat-hatszázhuszonöt) Ft meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2018. október 4-én (település neve)en kerékpárjával haladva idegen hibás balesetet szenvedett. A balesetet okozó tehergépjármű – a károkozó és az alperes megállapodása alapján – az alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítással.

[2] A felperes a balesetben a jobb oldali szemhéj repesztett sérülését, a jobb szemüreg többszörös törését, ékcsont törést, a jobb oldali arcüreg jelentős elmozdulásával járó többszörös törését, a jobb oldali járomív elmozdulással járó törését, az V. nyakcsigolya gerincvelő bántalommal járó törését, a nyaki gerinc porcos-szalagos instabilitással és vérömlennyel, vizenyővel járó rándulását, valamint a bal térd zúzódását szenvedte el.

[3] Sérülései miatt 2018. október 4 - 2019. február 17., majd 2019. június 5 -13. között fekvőbetegként egészségügyi intézményben kezelték.

[4] Baleseti sérüléseiből eredő össz-szervezeti egészségkárosodása 84 %-os, ami 100 %-os baleseti eredetű munkaképesség csökkenésnek felel meg. Állapotában javulás nem várható, az idő előrehaladtával azonban romlás – fekvőbetegsége miatti izomsorvadás, valamint sorsszerű degeneratív megbetegedéseinek fokozódása miatt – bekövetkezhet.

[5] A felperes a baleseti sérüléseiből adódóan önmagát ellátni nem képes: önállóan nem tud közlekedni, csupán otthonában képes rollátor segítségével 1-2 métert megtenni, egyébként kerekesszékkal közlekedik, aminek használatában szintén segítséget igényel. Az ágyból felkelni, gépjárműbe beülni is csak segítséggel tud. Szobavécét, éjszakánként pelenkát használ. Nem képes önállóan étkezni. A háztartással, ház körüli feladatokkal kapcsolatos teendőit sem tudja ellátni.

[6] Részleges gerincvelő sérüléséhez, kialakult mozgásszervi és ideggyógyászati státuszához vizeletürítési zavarok is társulnak. Gerincvelő károsodása miatt felső végtagja 40 %-ban, alsó végtagja 50 %-ban egészségkárosodott. Állapota miatt állandó, 24 órás ápolásra, gondozásra szorul, amit 2019. február 18 - június 3. között – óránként 1000 Ft díj ellenében – napközben ápoló, éjszakánként pedig gyermeke végzett. 2019. június 4. óta menye gondoskodik róla és házastársáról. Részére a felperes – az ápolási díjon felül – havonta 50.000 Ft-ot fizet. A baleset előtt a felperes gondozta a házastársát.

[7] A fekvőbeteg életmód következtében könnyen kialakuló szövődmények megelőzéséhez, valamint testi, lelki kondíciójának fenntartásához rendszeres gyógytornára, fizioterápiára van szüksége. A mindennapos tisztálkodáshoz, a felfekvések megelőzéséhez speciális fürdető- és mosdókrémeket kell használnia.

[8] A felperes a balesetét megelőzően szorongásos zavara és depressziós epizódjai miatt gyógyszereket szedett, ezeket jelenleg is folyamatosan használja. Esetében gyenge immunrendszere és fekvő állapota, valamint az ezzel járó lelki megterhelés, ingerszegény életmód következtében fokozott vitaminbevitel indokolt.

[9] A házi és ház körüli munkákat hozzátartozói végzik. A fűnyírásért unokájának hetente mintegy 3.000 Ft-ot fizet. A baleset előtt ezeket a feladatokat a felperes látta el.

[10] A felperes bejelentette a kárigényét az alperesnél, aki a kárrendezési eljárásban 7.000.000 Ft sérelemdíjat és 1.142.130 Ft kártérítést teljesített a részére, ezen felül költségpótló járadékként 2020. január 1-től havi 58.000 Ft-ot, 2020. július 1-től pedig havi 62.000 Ft-ot fizet. A kártérítési összegből 17.500 Ft-ot ruházatának a balesetben történt sérülése miatt, 38.800 Ft-ot szemüvegének pótlására, 241.000 Ft-ot kórházi látogatásának költségeire, 16.100 Ft-ot otthoni lábadozása idejére vásárolt ingóságokra, 660.000 Ft-ot ápolására és gondozására, 72.000 Ft-ot otthoni élelmelfeljavításra, 176.000 Ft-ot gyógyszerekre és gyógyászati segédeszközökre, 24.000 Ft-ot tisztasági többletköltségre, 220.000 Ft-ot háztartási kisegítő költségére, 107.000 Ft-ot ház körüli kisegítő költségére, 25.000 Ft-ot telefon többletköltségre, 220.000 Ft-ot pedig közlekedési többletköltségre fizetett meg. A folyósított járadékból 30.000 Ft ápolás, gondozás, 8.000 Ft gyógyszer és gyógyászati segédeszköz, 10.000 Ft háztartási kisegítő, 4.000 Ft ház körüli kisegítés, míg 10.000 Ft közlekedési többletköltség.

[11] A felperes igénybe veszi egyrészt a társadalombiztosítás által finanszírozott gyógytornát, másrészt olyan gyógytornász segítségét, akinek díja alkalmanként 3000 Ft.

A kereset és az alperes védekezése

[12] A felperes keresetében 5.439.171 Ft kártérítés, 22.000.000 Ft sérelemdíj és ezek 2018. október 4-től a kifizetésig járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:48. §-a szerint számított késedelmi kamata, továbbá 2020. október 1-től havi 227.036 Ft járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest a per előtt már folyósított összegeken és a folyamatosan fizetett járadékon felül.

[13] Érvei szerint az alperessel kötelező gépjármű felelősségbiztosítási szerződéses jogviszonyban álló károkozó által okozott baleset eredményeként 80 %-os össz-szervezeti egészségkárosodást szenvedett, egészségi állapota folytán önmaga ellátására, önálló életvitelre nem képes. A baleset óta fekvőbeteg, közlekedni csak segítséggel és kerekesszékkal tud, állandó gondozásra, felügyeletre szorul. Ezzel szemben a baleset előtt élete teljes volt: elvégezte a háztartási munkákat, bevásárolt, gondozta a kertet, az állatokat, közösségi életet élt, kerékpározott, felügyelt az unokájára és ünnepekkor az egész családot vendégül látta. A baleset óta élete beszűkült, ingerszegény környezetben él. Családtagjainak segítése nélkül még a személyes higiéniját sem tudja biztosítani. Megítélése szerint az általa elszenvedett hátrányok – az alperes által kifizetett 7.000.000 Ft-on felül – 22.000.000 Ft sérelemdíjjal kompenzálhatók.

[14] Kárai körében állította, hogy a balesetben tönkrement a ruházata, összetört a szemüvege, megsérült a kerékpárja, amellyel kapcsolatos 105.600 Ft összegű kárából az alperes peren kívül 56.300 Ft-ot térített meg, így további 49.300 Ft-ra tartott igényt.

[15] A kórházi tartózkodás és otthoni lábadozás idejére megvásárolt ingóságok és tisztálkodó szerek költsége – állítása szerint – 63.268 Ft volt, amelyből az alperes 15.000 Ft-ot megfizetett, így ezen a címen 48.268 Ft-ot igényelt.

[16] Utalt arra, hogy kórházi kezelése alatt a hozzátartozói biztosították számára az élelemfeljavítást, amelynek összköltsége 435.000 Ft volt. Ebből az alperes 72.000 Ft-ot megfizetett, így a további követelése ezen a címen 363.000 Ft.

[17] A kórházi ellátás négy és fél hónapos időtartamára a hozzátartozói által végzett gondozás ellentételezéseként 135.000 Ft-ot igényelt.

[18] Otthoni ápolás, gondozás címen összesen 1.846.006 Ft-ban kérte marasztalni az alperest. Ezzel összefüggésben azzal érvelt, hogy hozzátartozói 2019. február 18-tól óránként 1.000 Ft-ért fogadtak mellé gondozót, aki naponta 10 órában ellátta, így a 2019. június 3-ig tartó időszakra (106 napra számítottan) összesen 1.060.000 Ft-ra jogosult. Június 4-től menye látja el teljes munkaidőben mind a felperes, mind a házastársa gondozását, erre tekintettel a garantált bérminimum, azaz nettó 129.675 Ft és a részére folyósított havi nettó 50.760 Ft ápolási díj különbözetét, vagyis havi nettó 78.975 Ft megtérítését kérte.

[19] Otthoni élelemfeljavítás címen 371.597 Ft-ra tartott igényt arra figyelemmel, hogy immunrendszere erősítésének érdekében több zöldséget kell fogyasztania, minőségi táplálkozásra van szüksége. Előadta, hogy 2019-ben szociális étkeztetést vett igénybe, amelynek havi költsége 193.377 Ft volt, ami napi 670 Ft-nak felel meg.

[20] Gyógyszerköltség címen 193.000 Ft megtérítését követelte. Kifejtette, hogy a fájdalomcsillapító gyógyszerek, a probiotikumok, a csont- és porcerősítő készítmények, a felfekvés elleni, sebgyógyulást elősegítő, valamint hegkezelő krémek, a vitaminok és a pelenka megvásárlásával havi 15.000 Ft költsége merül fel.

[21] Tisztasági többletköltség igényét 160.000 Ft-ban terjesztette elő. Állította, hogy kórházi tartózkodása alatt a hozzátartozói otthon mosták a hálóruháit, törülközőit, otthoni lábadozása idején pedig – fekvőbetegsége miatt – gyakrabban kellett mosni az ágyneműjét, ruházatát, ami többletköltséget okozott, mert tisztító- és mosószereket kellett vásárolnia, ruházatát pedig gyakrabban cserélni. E költségek havi összegét 20.000 Ft-ban határozta meg.

[22] Háztartási kisegítő címén az alperes által teljesített 100.000 Ft-on felül további 270.000 Ft-ra tartott igényt amiatt, hogy a balesetet megelőzően ő végzett minden házimunkát, gondozta, ápolta a férjét, bevásárolt, amikre már nem képes. Háztartási kisegítés költségeként ezért havi 20.000 Ft-ot igényelt.

[23] A ház körüli és mezőgazdasági kisegítő költsége címén további 824.000 Ft-ot követelt azzal, hogy az alperes e jogcímen összesen 96.000 Ft-ot fizetett meg. Előadta, hogy 75 m²-es családiházban él, és korábban az ehhez tartozó 668 m²-es füvesített, parkosított udvart és a gyümölcsöst is ő gondozta, emellett gondoskodott a kutyájáról és a macskájáról. Állítása szerint a baleset óta ezeket a feladatokat a lánya végzi el, amelyek ellenértéke havi 40.000 Ft.

[24] A telefon többletköltségét 2018 októberétől 2020 szeptemberéig 115.000 Ft-ra tette, amelyből az alperes 15.000 Ft-ot fizetett meg. Erre tekintettel ezen a címen további 100.000 Ft-ban kérte marasztalni. Kérte figyelembe venni, hogy a baleset következtében nem tud önállóan közlekedni, orvoshoz szállítását személygépkocsival oldják meg a hozzátartozói, de a napi ellátása, a háztartásvezetés és a ház körüli munkák kapcsán is rendszeres a közlekedési többletköltség, ami havi 55.000 Ft-ra tehető. Miután az alperes ezen a címen összesen 190.000 Ft-ot fizetett meg, további 855.000 Ft-ra tartott igényt.

[25] A gyógytorna költségeként 224.000 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja az volt, hogy mozgásszegény életmódjából adódóan állapotának fenntartása és javítása érdekében hetente egyszer indokolt gyógytornászt igénybe vennie, az OEP által finanszírozott évi 2 × 15 alkalom erre a célra nem elégséges. Állította: 2020 márciusától magán gyógytornászt alkalmaz havonta négyszer, alkalmanként 8000 Ft díj ellenében, ami havi 32.000 Ft kiadást jelent.

[26] A lejárt kártételek után késedelmi kamatkövetelést érvényesített.

[27] A hivatkozott jogcímen 2020. október 10-től járadékigényt is előterjesztett: élelemfeljavítás címén 29.747 Ft-ot, gyógyszerköltségként havi 7.000 Ft-ot, háztartási kisegítő költségeként havi 10.000 Ft-ot, ház körüli és mezőgazdasági kisegítő költségeként havi 36.000 Ft-ot, többletmosás és higiénia címén havi 8.000 Ft-ot, közlekedési többletköltség címén havi 45.000 Ft-ot, míg gyógytorna költségként havi 32.000 Ft-ot, azaz összesen 227.036 Ft-ot követelt.

[28] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[29] Nem vitatta, hogy a káresemény kapcsán fennáll a helytállási kötelezettsége a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. tv. (a továbbiakban: Kgf.b.t.v.) 12. §-a, 27. §-a és 28. § (1) bekezdése alapján, valamint azt sem, hogy a felperes egyes személyiségi jogai a balesettel okozati összefüggésben sérültek, ezért a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint sérelemdíjra tarthat igényt. Kiemelte azonban, hogy a kárrendezés során – a beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján – 7.000.000 Ft sérelemdíjat és 1.142.130 Ft kártérítést fizetett, ezen felül 2020. január 1-től havi 58.000 Ft, majd 2020. április 1-től havi 62.000 Ft költségpótló járadékot teljesít. Úgy vélte, ezen felül további fizetési kötelezettsége nincs.

[30] A felperes egyes nevesített kárigényeit illetően hangsúlyozta, hogy a balesetben tönkrement ingóságok értékének megtérítése címén előterjesztett követelést 50 %-ban ismerte el, mert a felperes azt ezt meghaladó igényét nem bizonyította.

[31] A kórházi ellátás és látogatás költségei címén követelt 241.000 Ft-ot nem vitatta, míg a kórházi és otthoni lábadozás idejére vásárolt ingóságok költségének megtérítésére igényelt összeg 70 %-át teljesítette, azaz 16.100 Ft-ot. Utalt arra, hogy a felperes néhány kivétellel az ingóságok beszerzését, azok ellenértékét nem igazolta.

[32] A tisztálkodó szerek többletköltségének megfizetésére irányuló keresetet arra figyelemmel tartotta alaptalannak, hogy az a felperes kórházi tartózkodása nélkül is kiadásként jelentkezett volna, élelemfeljavításra pedig azért nem volt szüksége, mert a kórházban teljes ellátást kapott.

[33] A kórházi tartózkodása alatt a hozzátartozói által biztosított gondozás költségének megtérítésére irányuló követelést megalapozatlannak tartotta, mert ebben az időszakban teljes orvosi, szakápolói ellátásban részesült. Véleménye szerint az ápolás, gondozás költsége címén teljesített 660.000 Ft, valamint az erre a célra 2020. január 1. óta fizetett havi 30.000 Ft járadék megfelelő mértékű.

[34] Vitatta, hogy a felperes otthoni gondozása szakápolói tevékenységet igényel, ezért – álláspontja szerint – az aktuális nettó minimál órabért kell alapul venni, amely 2019-ben 570 Ft, 2020-ban 616 Ft volt. Kétségbe vonta, hogy a felperes napi 10.000 Ft-ért fogadott ápolót, mivel erre nem szolgáltatott bizonyítékot. Megítélése szerint a 2019. április 3-tól folyósított 30.000 Ft ápolási díj járadék, valamint a megfizetett 56.400 Ft bruttó ápolási díj együttesen fedezi a felperes ellátási költségeit.

[35] Emellett utalt arra, hogy 2019. április 1-től a felperes havonta 27.537 Ft fogyatékosági támogatásban is részesül, ami az állapotával összefüggésben felmerülő költségek kompenzálására szolgál, így ennek figyelembe vétele sem mellőzhető a jogvita elbírálása során.

[36] Az otthoni élelemfeljavítást 6 hónapra, azaz a gyógytartam időszakára tartotta indokoltnak, aminek kapcsán 12.000 Ft-ot megfizetett.

[37] Álláspontja szerint gyógyszerek és gyógyászati eszközök költségtérítése címén az általa teljesített 76.000 Ft és a 2020. január 1. óta fizetett havi 8.000 Ft összegű költségpótló járadék elegendő. Megjegyezte, hogy a felperes közgyógyellátásra lenne jogosult.

[38] Kiemelte: tisztasági többletköltség címén 24.000 Ft-ot megtérített, ami a 6 hónapos gyógytartamot tekintve arányos.

[39] Kérte értékelni, hogy háztartási kisegítő költségére 220.000 Ft-ot folyósított a kárrendezési eljárás során, 2020. január 1-től pedig havi 10.000 Ft járadékot. Okfejtése szerint e tétel kapcsán nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperesen és házastársán kívül az ingatlanok további tulajdonosa is van.

[40] Előadta, hogy ház körüli kisegítő költségére 107.000 Ft-ot megfizetett, valamint 2020. január 1-től havi 4.000 Ft járadékot folyósít, amin felül további fizetésre nem kötelezhető.

[41] Hangsúlyozta: a felperes nem igazolta telefon többletköltség felmerülését az 5 hónapra teljesített összeget meghaladóan, ezért arra nem is tarthat igényt.

[42] A közlekedési többletköltség címén kifizetett 220.000 Ft-ot és a 2020. január 1-től járó havi 10.000 Ft járadékot e költségek fedezésére elegendőnek ítélte megjegyezve, hogy a felperes nem bizonyította, hány alkalommal és milyen módon történik a szállítása.

[43] A gyógytorna költségének megtérítésére irányuló követelést bizonyítottság hiányában kérte elutasítani.

[44] A kamatkövetelésre nem nyilatkozott arra hivatkozva, hogy a felperes nem jelölte meg annak kezdő időpontját.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[45] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.088.000 Ft-ot és ennek 2020. október 1-jétől a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint 2022. március 1-től kezdődően minden hónap 15. napjáig előre esedékesen 32.000 Ft járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest 1.060.000 Ft perköltségben marasztalta az alperes javára és rendelkezett az eljárási illeték, valamint az állam által előlegezett költség viseléséről.

[46] Határozatának indoklásában leszögezte, hogy az alperes a kereset jogalapját nem vitatta, ezért ítéletét a helytállási kötelezettség tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 347. § (1) bekezdés b) pontja alapján röviden indokolta.

[47] Az összecszerülésében vitatott kereset kapcsán azt vizsgálta, hogy a felperes az alperes által a kárrendezési eljárás során megtérítettek felül megalapozottan tart-e igényt további kártérítésre és sérelemdíjra.

[48] A felperes személyes meghallgatása alapján megállapította, hogy hozzátartozói a lábadozásának idejére nem vásároltak speciális ingóságot a részére, kórházi kezelése alatt az általa már korábban is rendszeresen fogyasztott élelmiszereket vitték be, szedett gyógyszerei sem változtak, ahogy speciális tisztálkodási szereket sem használt. Nem módosultak a telefonálási szokásai és a baleset óta mindössze fél évente egy alkalommal kell őt autóval szállítani. Mindezekre tekintettel alaptalannak találta a felperes kórházi és otthoni lábadozásának idejére megvásárolt ingóságok, élelmiszerjavítás, telefon, tisztasági, gyógyszer és közlekedési többletköltség iránti igényét. Megjegyezte, hogy a perben kirendelt orvosszakértő is csak a pelenkaköltség felmerülését találta indokoltnak.

[49] Miután a felperes nem igazolta, hogy a balesetben megsemmisült ruházata magasabb értéket képviselt az alperes által megfizetettnél, az e címen előterjesztett igényt is elutasította.

[50] A felperes otthoni ételmezése kapcsán többletköltséget nem állapított meg, mert az igényelt összeg a szociális étkeztetési költséget takarja, ami a napi melegétel otthoni előállításával összefüggésben is felmerülne.

[51] Leszögezte: az alperes ápolás, gondozás, háztartási és ház körüli kisegítés címén összesen havi 44.000 Ft járadékot folyósít a felperesnek. Vizsgálva az ezen felül esetlegesen felmerülő költségeket, tényként állapította meg, hogy 2019. április 3. óta a felperest és házastársát a menyé gondozza, ellátja a ház körüli és háztartási munkákat, amelynek ellentételezéseként a felperestől és házastársától havonta 50.000 Ft-ot kap, valamint havi bruttó 56.400 Ft állam által folyósított ápolási díjban és részesül. Tényként fogadta el, hogy a ház körüli munkákban a felperest a fia segíti heti 4-5 ízben, alkalmanként 2-3.000 Ft-ért. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes és házastársa ápolásával, a háztartásvezetéssel és a ház körüli munkákkal kapcsolatban felmerülő összes költség 65.000 Ft. Úgy számította, hogy ebből a felperesre jutó segítség költsége nem haladja meg az alperes által fizetett havi 44.000 Ft-ot, ezért ezen a címen további kártérítésre nem tarthat igényt. Véleménye szerint az alperes által ápolás, gondozás címén teljesített 660.000 Ft és a menyé részére folyósított ápolási díj fedezi a felperes gondozásával kapcsolatos valamennyi költséget.

[52] Megalapozottnak ítélte viszont a gyógytornával kapcsolatos költségigényt, figyelemmel az orvosszakértői véleményre és a felperes lányának tanúvallomására. Ezek alapján havi 32.000 Ft-ban határozta meg az e címen járó kártérítést, az ítélethozatalig eltelt időszakra ezért 1.088.000 Ft lejárt költségpótló járadékban marasztalta az alperest, 2022. március 1-től

pedig folyamatos költségpótló járadék megfizetésére is kötelezte a középárányos időponttól járó kamatokkal együtt.

[53] Indokolatlannak tartotta az alperes marasztalását a peren kívül teljesített összegben túl további sérelemdíjban. A bizonyítékok Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerinti mérlegelésével arra az álláspontra helyezkedett, hogy a baleset idején fennállt ár- és értékviszonyok alapján – a kialakult bírói gyakorlatot is figyelembe véve – a már teljesített 7.000.000 Ft alkalmas a felperest ért nemvagyoni hátrányok kiegyenlítésére.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[54] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak részbeni megváltoztatását és a sérelemdíj, valamint a járadék tekintetében az alperes kereset szerinti marasztalását, továbbá a megítélt kártérítés összegének 4.882.603 Ft-tal és annak késedelmi kamataival történő felemelését kérte.

[55] Megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 6:535. § (2) bekezdését, 6:527. § (1) és (2) bekezdését, 6:522. § (1) és (2) bekezdését, 6:532. §-át, 6:48. §-át, 2:52. § (1) és (2) bekezdését, 2:43. §-át, továbbá a Kgyb.tv. 12-13. §-ait, 27-28. §-ait és a Pp. 341. § (1) bekezdését jelölte meg. Tartalmában azonban alapvetően az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét és a megállapított tényekből levont jogkövetkeztetéseit vitatta.

[56] A kárigények körében kifejtette, hogy kórházi tartózkodása alatt az ellátás minősége miatt szükség volt élelmelfeljavításra, amelyet hozzátartozói biztosítottak a számára, és vitamindús ételekkel látták el. Nemcsak otthon készített élelmiszereket vittek be, hanem rostos gyümölcsleveket is. Kiemelte: sérülésének jellege miatt csak pépes ételeket fogyaszthatott. E költségek ellentételezéseként 363.000 Ft-ra és késedelmi kamataira tartott igényt.

[57] A perben készült szakvélemény alapján hangsúlyozta, hogy állapota 24 órás felügyeletet igényel, ápolásra, gondozásra szorul, ezt menye, (felperes neve) biztosítja teljes munkaidőben, ami miatt más munkát nem tud vállalni. Véleménye szerint ezzel összefüggésben a garantált bérminimum (nettó 129.675 Ft) és a havi nettó 50.760 Ft összegű ápolási díj különbözetére, azaz havi nettó 78.915 Ft-ra tarthat igényt. Erre tekintettel 2019-re további 1.312.405 Ft-ot, míg 2020-ra 533.601 Ft-ot, összesen 1.846.006 Ft-ot követelt. Álláspontja szerint nem vehető figyelembe a döntés során az általa teljesített havi 50.000 Ft, mert azt annak kompenzálására fizeti, hogy menye az ő gondozása miatt nem tud munkát vállalni.

[58] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság összevontan kezelte az alperes által ápolás, gondozás, háztartási és ház körüli munkák költsége címen kifizetett összegeket és azt, hogy a fogyatékosági támogatást az ápolási, gondozási költségeket csökkentő tételként vette figyelembe.

[59] Otthoni élelmelfeljavítás címen 371.597 Ft-ot követelt, utalva arra, hogy az orvosszakértő szerint az az élete végéig indokolt: több zöldséget, gyümölcsöt kell fogyasztania, rostban gazdag speciális étrend javasolt a számára. Véleménye szerint mindezeket az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta.

[60] Állította, hogy a balesettel okozati összefüggésben időszakosan Flector port, rendszeresen pedig Frontint, probiotikumokat, porcerősítő készítményeket kell szednie, felfekvéseit különböző krémekkel szükséges kezelnie és ezek használatát a szakértő is indokoltnak ítélte. Az inkontinencia miatti pelenkahasználat szintén a baleset következménye,

amelyről az elsőfokú bíróság nem döntött. Ezen a címen további 193.000 Ft megtérítésére tartott igényt.

[61] Megítélése szerint a tisztasági többletköltség felmerültét a tanúvallomások és a szakvélemény is alátámasztotta. Kiemelte, fekvőbetegként nagyobb mennyiségű higiéniai termékre van szüksége és inkontinenciája miatt többet is kell mosni rá, ami további 160.000 Ft kiadást okozott.

[62] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság ítéletét a háztartási kisegítés költségét illetően is. Előadása szerint e tevékenységet a lánya és az unokája végzi heti 4-5 alkalommal. Hangsúlyozta: az elsőfokú bíróság által megítélt havi 65.000 Ft járadék a gondozást végző (felperes neve) munkájának ellenértéke, amelytől elkülönül a lánya és az unokája által végzett háztartási munka. Ezen a címen további 270.000 Ft-ot igényelt.

[63] A ház körüli és mezőgazdasági kisegítő költsége kapcsán kiemelte: a gyümölcsös és a kert gondozását, az állatok ellátását lánya és unokája végzi, amelyért alkalmanként 5-6000 Ft-ot fizet. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság ennek kapcsán kifejtett álláspontját, mivel nem vehető figyelembe segítőként a szomszédjuk, (szomszéd neve), akinek ingatlanrésze használatilag elkülönül a felperesétől. Véleménye az volt, hogy erre figyelemmel további 824.000 Ft illeti.

[64] Érvelése szerint az kontroll- és az orvosszakértői vizsgálatokon való megjelenésével közlekedési többletköltsége merül fel, és akkor is, amikor hozzátartozói az ő ellátása érdekében használnak gépjárművet. Ennek indoka, hogy egyedül még felülni sem képes, minden helyváltoztatáshoz segítségre van szüksége. Ilyen körülmények között az igényelt 855.000 Ft nem tekinthető eltúlzottnak.

[65] Folyamatos járadékként az alperes által teljesített összegen felül otthoni ápolás, gondozás címén havi 59.289 Ft-ot, élelemfeljavítás céljára havi 29.747 Ft-ot, gyógyszer és gyógyászati segédeszközök költségeként havi 7000 Ft-ot, háztartási kisegítő költségeként havi 10.000 Ft-ot, ház körüli és mezőgazdasági kisegítő költségeként havi 36.000 Ft-ot, tisztasági többletköltségként havi 8000 Ft-ot, közlekedési többletköltségként pedig havi 45.000 Ft-ot igényelt.

[66] A sérelemdíj megfizetésére irányuló követelését illetően azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság a döntéshozatal során nem értékelte megfelelően a jogsértés súlyát, a károkozó felróhatóságát, a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatását. A baleset következtében ugyanis önellátásra képtelenné vált, az élet minden területén mások segítségére és napi 24 órás felügyeletre szorul. Ágyhoz kötött, állapota végleges, a jövőben életminőségének további romlásával kell számolnia. Kiemelte, hogy törekednie kell immunrendszere fokozott támogatására, gyógytornát, fizioterápiás kezelést szükséges igénybe vennie. Állította, hogy a baleset következményei lelki megterhelést jelentenek a számára, mentális állapotát jelentősen rontják, ezen túlmenően családi kapcsolatait is negatívan befolyásolják. Hangsúlyozta: a sérelemdíj célja, hogy a károsultat legalább megközelítőleg olyan helyzetbe hozza, mintha a káresemény be sem következett volna, amelyre az alperes által megfizetett 7.000.000 Ft nem alkalmas. Az őt ért hátrány összesen 29.000.000 Ft sérelemdíjjal kompenzálható megfelelően.

[67] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

[68] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az irányadó jogszabályi rendelkezések megsértése nélkül hozta meg érdemi döntését, ami megfelel a bírói gyakorlatnak és tükrözi, hogy a felperes mely bizonyításra szoruló tényeket nem igazolt. Kiemelte: állított kárai közül csak a gyógytorna többletköltségét bizonyította.

[69] Megítélése szerint az igényelt sérelemdíj eltúlzott, a peren kívül megfizetett összeg kellően kompenzálja a jogsérelmet. Véleménye az volt, hogy az elsőfokú bíróság a

fellebbezésben megjelölt bizonyítékokat egyenként és összességükben is megvizsgálta, amelyekből helytálló jogi következtetéseket vont le.

[70] A javára megítélt perköltség összegének mérséklését is indokolatlannak tartotta, mert az igazodik a pertárgyértékhez: ahhoz, hogy a magasabb pertárgyérték a jogi képviselő nagyobb fokú felelősségét feltételezi, amelynek a perköltség mértékében is kifejezésre kell jutnia.

Az ítéltábla döntése és indokai

[71] A fellebbezés részben alapos.

[72] Az elsőfokú eljárásban nem volt vitatott, hogy a károkozó és az alperes között létrejött kötelező felelősségbiztosítási szerződés alapján – a Kgfb.tv. 12. §-ának és 3/A. §-ának megfelelően – az alperes felelősséggel tartozik a felperest a balesettel okozati összefüggésben ért károkért, immateriális sérelmekért, hátrányokért. A felperes fellebbezése alapján az ítéltáblának a másodfokú eljárásban azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság okszerű mérlegelés eredményeként határozta-e meg az alperes helytállási kötelezettsége körébe tartozó, a káreseménnyel oksági kapcsolatban bekövetkezett károk, sérelmek, hátrányok körét, a kártérítés (ezen belül a járadékok) és a sérelemdíj összegét.

[73] Az ítéltábla a fellebbezéssel érintett egyes igények tételes vizsgálata előtt előjáróban kiemeli: sem az első-, sem a másodfokú bíróságnak nem volt az eljárásban anyagi pervezetési kötelezettsége (Pp. 237. §), mert a felperes az egyes megtéríteni kért költségelemekkel és a sérelemdíjjal kapcsolatosan is kellően határozott tény- és jogállításokat tett. A jogvita így meghatározott keretében további tény-, vagy jogkérdést nem kellett tisztázni.

[74] A bekövetkezett vagyoni károkat illetően – a fellebbezés szerinti sorrendet követve és az egyes jogcímeknél a járadékigényre is kitérve – az ítéltábla álláspontja az alábbi:

[75] Helytállóan fejtette ki az elsőfokú bíróság ítéletében azt, hogy a Ptk. 6:522. § (2) bekezdés c) pontja alapján a károkozónak a teljes kártérítés elvének érvényesülése érdekében a károsultat ért hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket kell megtérítenie. A Ptk. 6:527. § (2) bekezdése és a 6:530. §-a szerint a jövőben rendszeresen felmerülő károk megtérítésére a bíróság járadékot is megítélhet. Lényeges továbbá, hogy a kár mértéke nem mindig határozható meg egzakt módon, a Ptk. 6:531. §-a alapján ilyen esetben a károkozásért felelős személy olyan összegű kártérítés megfizetésére köteles, amely a károsult kárának kiegyenlítésére alkalmas. Mindezeket illetően érvényesülniük kell a kár megtérítésével kapcsolatos bírói gyakorlatban kialakult, alapvetően objektív kritériumoknak (ész- és célszerűség, indokoltság, arányosság).

[76] A felperes a **kórházi élelemfeljavítás költségének** megtérítésére irányuló igényét illetően a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az alperes által ezen a címen megtérített 72.000 Ft kárt meghaladó kiadásai merültek-e fel, miután az élelemfeljavítást az orvosszakértő is indokoltan tartotta (29. számú szakvélemény 11. pont).

[77] A felperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy hozzátartozói a kórházi tartózkodás ideje alatt rostos gyümölcsleveket, vitaminokban gazdag ételleket vittek be neki. Ezzel összefüggésben utalt arra is, hogy protézisének törése miatt speciális étrendre szorult, csak pépes ételleket tudott fogyasztani.

[78] Köztudomású, ekként külön bizonyítás nélkül elfogadható, hogy a kórházi étellemezés sem mennyiségében, sem minőségében nem tekinthető az orvosszakértő által támasztott követelményekhez igazodónak, ezért indokolt annak kiegészítése. Fontos azonban, hogy a felperes személyes meghallgatásakor (15. számú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, a kórházban hozzátartozói ugyanazokkal az élelmiszerekkel látták el, amiket a balesetet megelőzően is

fogyasztott. Nem tett említést arról, hogy speciális élelmiszereket vittek neki. A felperes lányának (leány neve) tanúvallomásából (15. számú jegyzőkönyv) meg lehet állapítani, hogy ez idő alatt milyen fajta élelmiszereket fogyasztott, ahogy azt is, hogy hetente három alkalommal vitték be ezeket a részére, miután ilyen gyakorisággal jártak be hozzá. Figyelembevételre a felperes kórházi tartózkodásának azt az időtartamát, amit nem az intenzív osztályon töltött, valamint a bevitt élelmiszerek körét (gyümölcs, gyümölcslé, párizsi, joghurt, leves, stb.) az ítéltábla álláspontja az, hogy a felperes nem bizonyította: az élelmezésének, az élelmiszerfeljavításának a költségei meghaladták az alperes által erre az időszakra térített összesen 72.000 Ft-ot, ami napi 500 Ft-nak felel meg. Ezt támasztja alá, hogy a pert megelőzően maga is 72.500 Ft-ot igényelt ezen a címen az alpereshez 2020. március 30-án benyújtott kárigényében, amit keresetlevelének mellékleteként csatolt. Erre tekintettel helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság, amikor az ilyen címen előterjesztett kártérítési követelését elutasította.

[79] Az **ápolás, gondozás költsége** kapcsán a felperes a keresetében – ahogy fellebbezésében is – több időszakra bontotta a követelését.

[80] A 2019. február 18. - június 3. közötti időre összesen 1.060.000 Ft költségterítést igényelt. Tényalként kizárólag arra hivatkozott, hogy hozzátartozói napi 10 órában fogadtak mellé gondozót 1000 Ft-os óradíj ellenében.

[81] Az leány neve tanúvallomásából (15. számú jegyzőkönyv 4. oldal utolsó előtti bekezdés) megállapítható, hogy "V. néni", aki ezt a feladatot ellátta, "reggeltől délutánig", "napközben" volt a felperessel és óradíja 1000 Ft volt. Éjszakánként a tanú ápolta. Mivel ez utóbbi tényre alapítottan követelést a felperes nem terjesztett elő, az igény előadott tényalapjára tekintettel a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a gondozó díja tényleges kiadásként felmerült-e. Az ítéltábla álláspontja szerint – miután az orvosszakértői vélemény szerint a felperes folyamatos ápolást, gondozást, felügyeletet igényel (29. számú szakvélemény 8., 9. pont) – elfogadható, hogy munkaidőben gondozó, azt követően pedig hozzátartozó látta el. Így az ítéltábla a tanúvallomás tartalma, szóhasználata alapján napi 8 óra fizetett gondozással kalkulált. Az 1000 Ft-os óradíj felmerültét, mértékét ugyanakkor a tanúvallomáson kívül alátámasztja az is, hogy ez az összeg lényegesen alacsonyabb például az ítélkezési gyakorlat által általánosan elfogadott K. Bt. részéről felszámított és az interneten is elérhető díjak 75 %-ánál (hasonlóan: Kúria Pfv.III.21.697/2019/6., Kúria Pfv.III.21.461/2016/7.), annak megközelítőleg 50 %-a. Az ítéltábla azonban alopaltannak találta a követelést a munkaszüneti napokra: a költség felmerültét az érintett hónapok munkanapjaira fogadta el. Ennek megfelelően 2019. februárjára 9, márciusára és áprilisára egyaránt 20, májusára 22, júniusára pedig 1 nappal, azaz összesen 92 nappal számolt. Erre az időtartamra vetítve a napi 8 órában felmerülő, összesen 8000 Ft (8×1000 Ft) ápolási, gondozási költséget, az alperes 736.000 Ft költség megtérítésére köteles.

[82] A felperes az ezt követő, 2019. június 4. utáni időszakokra a hozzátartozója (menye) által nyújtott ápolás, gondozás ellenértékét igényelte. Ennek kapcsán fontos körülmény, hogy a hozzátartozó egyidejűleg a felperes házastársáról is gondoskodott, amely feladatot korábban a felperes látta el. Az ítéltábla álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felperesnek járó költségterítést erre hivatkozva kizárólag az ő ápolásával, gondozásával kapcsolatosan számította {elsőfokú ítélet [18] bekezdés}. Nem lehet ugyanis figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy mindezen teendőket korábban a felperes látta el: a férjét is ő ápolta, gondozta és helyette is végezte a ház körüli munkákat, amit a káresemény alkalmával elszenvedett sérülései miatt már nem tud ellátni. Ez azt jelenti, hogy a balesettel okozati összefüggésben vált szükségessé a külső segítség igénybevétele mindezen teendők ellátására, ami a felperes kieső munkáját is pótolja. Az alperes helytállási kötelezettsége szempontjából tehát annak van döntő jelentősége, hogy az ápolási, gondozási szolgáltatást nyújtó

hozzátartozó munkáját a felperesnek egyáltalán nem kellene igénybe vennie, ha a baleset nem következik be. Így valójában mindkét, a hozzátartozó által végzett ápolási, gondozási tevékenység okozati összefüggésbe hozható a káreseménnyel, az oksági kapcsolat nem túl távoli, könnyen belátható ezért, hogy az az alperes helytállási kötelezettségébe tartozik. Alaptalanul helyezkedett tehát arra az álláspontra az elsőfokú bíróság, hogy a felmerülő költségnek kizárólag a felperesre jutó része számolható el.

[83] Kétségtelen ugyanakkor, hogy megállapodásuk alapján a gondozást végző hozzátartozónak mindössze havi 50.000 Ft-ot fizetett a felperes, ezzel szemben erre az időszakra nettó 78.915 Ft-ot követelt az alperestől. Miután az általa teljesített összeg tényleges kiadásként, azaz tényleges kárként merült fel, egzakt módon meghatározható a felperes vagyonszökkenése, ami 7 hónapra vetítve összesen 350.000 Ft. Ebből az alperest a pert megelőzően – a 2019. december 31-ig tartó időszakra – 300.000 Ft-ot nem vitásan megtérített (keresetlevél mellékleteként csatolt 2019. november 19-i keltű alperesi kimutatás), ezért további 50.000 Ft megfizetésére köteles.

[84] Az alperes a 2020. január 1. utáni időszakban rendszeresen havi 30.000 Ft költségpótló járadékot folyósított "teljes gondozás" költsége címén. A felperes a keresetlevél benyújtásáig ugyanakkor továbbra is havi 50.000 Ft-ot fizetett a hozzátartozójának, következésképpen a különbözetként mutatkozó havi 20.000 Ft-ot is köteles megfizetni az alperes, ami összesen 180.000 Ft-ot tesz ki a 2020. szeptember 30-ig tartó 9 hónapos időszakra. Ha ennél magasabb összeget térítene meg az alperes, az a felperesi oldalon káronszerzést eredményezne a tényleges kár alacsonyabb mértéke miatt. A teljes kártérítés elve alapján pedig a károsultat olyan – és nem kedvezőbb – helyzetbe kell hozni, amilyenben a károkozás nélkül lenne.

[85] Az ítéltábla ugyanakkor lényegesnek tartja, hogy a felperes keresetleveléből már tükröződik az a szándék, hogy a saját és a házastársa ápolásáért, gondozásáért az állam által folyósított ápolási díjon felül havonta további 59.289 Ft-ot fizessen a hozzátartozójuknak, ami az állam által folyósított nettó ápolási díj és a garantált nettó minimálbér különbözete. Ez az összeg nem eltúlzott a gondozás napi időtartamát és a munka jellegét tekintve sem, meg sem közelíti a K. Bt. – bírói gyakorlat által általánosságban elfogadott – tarifáinak 75 %-át. Ezért az ítéltábla 2020 októberétől a kereseti kérelemmel egyezően marasztalta az alperest az ápolási és gondozási díjban, amelynek lejárt összege az elsőfokú ítéletben figyelembe vett időpontig, 2022. február 28-ig, vagyis 17 hónapra 17×59.289 Ft-ban, összesen 1.007.913 Ft-ban, az ezt követő időszakra pedig – folyamatos költségpótló járadékként – havi 59.289 Ft.

[86] Az igényelt **otthoni élelemfeljavítás költsége** kapcsán az ítéltábla abból indult ki a döntése során, hogy a perben kirendelt orvosszakértő alátámasztotta azt a felperesi hivatkozást, amely szerint élete végéig szüksége van élelemfeljavításra, vitamindús étrendet kell követnie, több zöldséget, gyümölcsöt kell fogyasztania immunrendszerének fokozott támogatása érdekében (29. számú szakvélemény 11. pont). Lényeges azonban a követelés felperes által megjelölt tényalapja, amely szerint a baleset miatt kialakult állapotával összefüggésben szociális étkeztetést kell igénybe vennie napi bruttó 670 Ft-ért, aminek 2019. évi költsége 193.377 Ft volt. Mivel a költségtérítésről való döntés során a bíróság a fél által nem hivatkozott tényt nem vehet figyelembe a Pp. 342. § (1) bekezdése és 370. § (1) bekezdése alapján (hasonlóan: PJD2018. 14. IV.), a felperes pedig e követelése alapjául más élelemfeljavítási célt szolgáló tényt nem jelölt meg és nem is bizonyított, a bíróság ahhoz kötve volt. Ez azért fontos, mert a szociális étkeztetés célja nem az egészség megőrzéséhez szükséges élelemfeljavítás, arra az – köztudomásúan – nem is alkalmas. Ennek következtében a felperes élelemfeljavítás címén nem tarthat igényt a szociális étkeztetés költségének megtérítésére. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság ítéletében arra, hogy ez a napi kiadás akkor is felmerülne, ha a felperest nem éri baleset és az étkezést ő biztosítaná saját otthonában. Mindezek alapján a költség megtérítésére irányuló követelést – miután az nem

jelent a káreseménnyel okozati összefüggésben felmerülő többletkiadást – helytállóan utasította el.

[87] A **gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök költségének** megtérítésére irányuló igényt illetően az orvosszakértői vélemény (29. számú szakvélemény 12. pont) alapján megállapítható, hogy a felperes a balesettel összefüggésben rendszeresen használ Flector port, amelynek számlával igazolt költsége alkalmanként 1609 Ft. Fekvőbeteg életmódjából adódóan a felfekvések, sebek kezeléséhez speciális testápolókra, krémekre (pl. shea vajas arc- és testápoló) van szüksége, amik – a csatolt számlák szerint – összesen havi 645 Ft kiadást jelentenek a számára. Indokolt egyes vitaminkészítmények (C és D vitamin) folyamatos szedése is, amelyek számlával bizonyított költsége 769 Ft/hó, illetve 328 Ft/hó. A felperes a személyes meghallgatása és az orvosszakértői vizsgálata alkalmával is azt adta elő, hogy nadrágpelenkát éjszaka használ, így egy napra 2 nadrágpelenka költségének elszámolása nem eltúlzott. Az ennek alátámasztására csatolt számla szerint egy 90 pelenkát tartalmazó csomag ára 2.515 Ft, 1 db ára tehát 28 Ft, ami napi 56 Ft, azaz havi 1680 Ft költséget jelent a számára. Lényeges ugyanakkor, hogy a balesetet megelőzően ismétlődő depresszió miatt rendszeresen antidepresszáns gyógyszereket szedett (Coaxil, Rivotril), amelyeket a későbbiekben más gyógyszerekkel helyettesítettek (Frontin, Citalopram, Escital). Ez utóbbi tényből az a következtetés vonható le, hogy a szorongásoldó és antidepresszáns gyógyszerek szedése nem áll okozati összefüggésben az őt ért balesettel, ezért költségük nem terhelhető az alperesre.

[88] Miután az alperes gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz költségének megtérítése címén havi 8000 Ft járadékot fizet a felperesnek, ami a fentiek szerint fedezi a káreseménnyel összefüggő ilyen jellegű havi kiadásait (4.703 Ft), az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el az ezt meghaladó követelését.

[89] Az ítéltábla azonban nem osztja az elsőfokú bíróság álláspontját a **tisztasági többletköltség** megtérítésével kapcsolatos kereseti kérelmet illetően. Külön bizonyítás nélkül is elfogadható tény ugyanis, hogy a fekvőbetegség és az inkontinencia gyakori ágyneműcserét indokol, ami értelemszerűen megemeli a mosási és higiéniai termékek felhasznált mennyiségét, ezzel egyben költségét is. E kiadások tételes igazolása, a számlák több éven át tartó folyamatos gyűjtése ugyanakkor nem várható el a felperestől. Az ítéltábla álláspontja szerint a köztudomás és az orvosszakértői vélemény 13. pontja alátámasztja mindezek szükségességét. Ezen a címen ezért – általános kártérítésként – az ítéltábla mérlegeléssel havi 4.000 Ft megtérítését ítélte indokoltnak. Ennek alapján a baleset időpontjától 2022. február 28-ig (mely időponttal az elsőfokú bíróság számolt) a felperesnek járó összeg 164.000 Ft (41 hónap x 4.000 Ft). Mivel ezek a költségek folyamatosan visszatérően felmerülnek, az ítéltábla a felperes részére havi 4.000 Ft járadék megfizetésére is kötelezte az alperest.

[90] Az ítéltábla egyetért a fellebbezéssel abban, hogy az elsőfokú bíróság tévesen kezelte együtt az ápolás, gondozás, a háztartási és ház körüli munkák költségeit a döntése során. A peradatok alapján ugyanis egyértelmű, hogy a háztartási és a ház körüli munkákat nem a felperes ápolását és gondozását végző menyé ((felperes neve)), hanem a lánya és az unokája folytatja. Emiatt ez utóbbiak elszámolása során nem vehető figyelembe a menyének járó ápolási díj és a részére a felperes által a gondozási, ápolási célra fizetett havi 50.000 Ft.

[91] A **háztartási kisegítés igényelt költségét** illetően lényeges, hogy az orvosszakértői vélemény (29. számú szakvélemény 14. pont) alapján egyértelmű és az alperes által sem vitatott, hogy a felperes nem tud háztartási munkát végezni a balesetben elszenvedett sérülései miatt, az e feladatokban történő hozzátartozói segítségnyújtást ezért az alperes helytállási kötelezettsége folytán köteles kompenzálni akkor is, ha azt ingyenesen nyújtják (hasonlóan: Kúria Pfv.21.500/2016/4., megjelent: BH2017. 403., Kúria Pfv.21.054/2016/5., Kúria Pfv.20.532/2016/3.). Ezen a címen a felperes havi 20.000 Ft megtérítésére tartott

igényt, ami – figyelembe véve folyamatos fekvőbeteg állapotát – nem tekinthető eltúlzottnak, az összességében reális, hiszen a háztartási munkák közül semmit nem képes ellátni, a balesetet megelőzően azonban mindent ő végzett el. Az igényelt összegből az alperes havi 10.000 Ft-ot teljesít, így további havi 10.000 Ft megfizetésére köteles, ami a lejárt időszakra 410.000 Ft megtérítését eredményezi a 2018. október 4 - 2022. február 28. közti időre. Az ítéltábla a felperesnek ezen a címen járadékot is megítélt, ugyancsak havonta 10.000 Ft-os összegben.

[92] A **ház körüli és a mezőgazdasági kisegítés költségét** ugyancsak önállóan, az ápolás és gondozás címén felmerülő kiadásoktól elkülönítetten kell kezelni. Azt az alperes sem vitatta, hogy a balesetet megelőzően a felperes gondozta a kertet és a gyümölcsös, etette az állatokat, azaz a ház körüli feladatokat elvégezte, amelyeket a káresemény óta helyette a lánya és az unokája lát el. A felperes a személyes meghallgatásakor azt adta elő, hogy ezekben a munkákban az unokája naponta 3-4 órában segíti alkalmanként 5-6.000 Ft ellenérték fejében. (felperes neve) tanúvallomása szerint viszont a fia (a felperes unokája) esetenként 2-3.000 Ft-ot kap a felperestől a fűnyírásért, amit havonta 4-5 alkalommal végez. A tanú vallomása és az egyéb peradatok tehát csak részben támasztják elő a felperes e körben tett előadását. Azt azonban a 29. számú orvosszakértői vélemény 14. pontja igazolja, hogy a felperes e tevékenységek ellátására sem képes. Mivel a ház körüli kisegítés időszükséglete nem volt pontosan feltárható, az ítéltábla a peradatok alapján – figyelembe véve a kertet, a gyümölcsös nagyságát, a fűnyírás gyakoriságát, a tartott állatokat és a mezőgazdasági munkák időszakos jellegét – arra az álláspontra helyezkedett, hogy átlagosan havi 20.000 Ft költségterítés indokolt, amit az alperes köteles viselni, hiszen a kisegítés a felperes a balesetből eredő állapota miatt vált szükségessé. Így a káreseménytől az elsőfokú ítélet meghozataláig tartó 41 hónapra összesen 820.000 Ft-ban marasztalta az alperest ezen címen, míg a jövőre nézve havi 20.000 Ft járadékfizetési kötelezettséget írt elő.

[93] Megjegyzi az ítéltábla, a felperes helytállóan hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy (szomszéd neve) ingatlanrésze a használati megosztás következtében természetben elkülönül az általa a házastársával birtokolt résztől, így az osztatlan közös tulajdont képező ingatlan másik részének tulajdonosa nem vehető figyelembe a ház körüli munkákban a felperest segítő személyként. Ilyen kötelezettsége semmilyen jogszabályból nem vezethető le.

[94] A **közlekedési többletköltséget** illetően előjáróban le kell szögezni, hogy a felperes a balesetből kifolyólag önálló helyváltoztatásra nem képes (29. számú szakvélemény 15. pontja) orvosi kezelésekre, kontrollvizsgálatokra ezért szállítani kell, ebben hozzátartozói segítik. Mindezek költségét az alperes köteles viselni. A csatolt üzemanyagszámlák alkalmasak az üzemanyagköltség felmerültének igazolására, amelyekből viszont nem megállapítható, hogy a felperest hány alkalommal és milyen távolságra kellett szállítani, ahhoz milyen üzemanyagköltség párosult, ugyanakkor nem várható el a felperestől, hogy minderről részletes kimutatást vezessen. Személyes előadásából {15. számú jegyzőkönyv 2. oldal [8] bekezdés} és az orvosi iratokból (a Nemzeti Egészségbiztosítási Alap 13. számon megküldött tájékoztatás melléklete) ugyanakkor arra lehet következtetni, hogy orvosi vizsgálatokra gyakorlatilag nem jár. Dédunokájához is havonta egy alkalommal viszik a hozzátartozói. Nem bizonyított az sem, hogy a bevásárlások üzemanyagköltsége meghaladná ezt a mértéket. Mivel a kár mértékének meghatározásához szükséges adatok egyéb bizonyítási eszközökkel sem tárhatók fel pontosan, az ítéltábla mérlegeléssel havi 10.000 Ft közlekedési többletköltség felmerültét találta indokoltnak. Miután ez az összeg egyezik az alperes által ezen a címen folyósított kártérítéssel, az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a következtetésével, hogy az erre hivatkozással igényelt költség megtérítésére irányuló kereset alaptalan, mert a felperes olyan bizonyítékot nem szolgáltatott, amiből magasabb havi kiadást kellő bizonyossággal lehetne valószínűsíteni.

[95] Az alperes nem vitatta, hogy a baleset bekövetkeztével a felperes testi épséghez, egészséghez fűződő (Ptk. 2:43. § a) pont) személyiségi joga sérült, a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint sérelemdíjra tarthat igényt, ezért peren kívüli eljárásában ezen a címen 7.000.000 Ft-ot fizetett a részére. Erre tekintettel a perben azt kellett vizsgálni, hogy a már teljesített összeg megfelelő kompenzációt biztosít-e a felperes számára az őt ért immateriális sérelmekért, hátrányokért.

[96] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges. Ez a szabályozás mentesíti a felperest a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól, sérelemdíj azonban csak akkor ítélt meg a részére, ha az állított nemvagyoni jellegű sérelem bekövetkezése köztudomású tényként elfogadható (ún. köztudomás doktrína). Ha ezen felül nemvagyoni hátrányt bizonyít, ez a sérelemdíj mértékét növelő tényezőként kap szerepet.

[97] A Ptk. a sérelemdíj mértékének a meghatározásához az eset összes körülményének mérlegelését írja elő. Kiemeli ezek közül a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság fokát, valamint a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatását. Mindezek mellett azonban a bíróság egyéb szempontokat is értékelhet. Így a mérlegelés során szerepet kap a megvalósult személyiségi jogsértések száma, jellege, mibenléte is. Az összeg meghatározásánál ezen felül szem előtt kell tartani, hogy a sérelemdíjnak csak az egyik funkciója az okozott immateriális hátrány kompenzációja anyagi kárpótlással, további funkciója, hogy magánjogi jellegű büntetésül szolgáljon a hasonló jogsértések megelőzése érdekében (hasonlóan: Pfv.20.464/2018/8., megjelent: BH2019. 268). Ez utóbbi cél – a károsult érdekében – akkor is értékelendő, ha nem a tényleges károkozó, hanem a biztosító a helytállásra köteles személy. Ellenkező gondolatmenet mellett a károsult nem a teljes sérelem és az annak kapcsán bekövetkezett hátrány kompenzációját kapná meg a részére juttatott sérelemdíjjal.

[98] Az ítéltábla nem teljesen értett egyet az elsőfokú bíróság sérelemdíj mértéke körében elvégzett mérlegelési tevékenységével. Az 29. számú orvosszakértői vélemény maradéktalanul alátámasztja a felperesnek azt a tényelődését, hogy a baleset következtében önellátásra képtelenné vált, napi 24 órás felügyeletre, gondozásra szorul, szinte teljesen mozgásképtelen. A peradatok alapján megállapítható az is, hogy azt megelőzően valamennyi háztartási és ház körüli teendőt képes volt ellátni, ezen felül gondozta a házasársát. Mindezeket helyette már másnak kell elvégeznie. Nyilvánvalóan jelentős életminőségbeli romlást eredményez és köztudomásúan fokozott lelki terhet jelent számára az ágyhoz kötöttsége, valamint az a tudat, hogy az állapotában javulás nem várható, ezzel szemben az romolhat. Értékelni kell azt is, hogy minden tevékenységében kiszolgáltatott. Ugyanakkor az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes a baleset bekövetkeztekor 74 éves nyugdíjas volt, mindennapjait elsősorban a háztartási és ház körüli teendők ellátása tette ki, saját nyilatkozatából láthatóan nem élt aktív társasági életet, így nem vonható le következtetés arra, hogy a káresemény a baráti kapcsolatait számottevően negatívan befolyásolta volna. Az is tény, hogy már a balesete előtt mentális problémákkal küzdött, amit az antidepresszáns és nyugtató gyógyszerek szedése igazol. Életlehetőségeinek beszűkülése és mozgáslehetőségének szinte teljes megszűnése azonban mentális egészségének további romlását idézheti elő. Figyelembe véve a felperes életvitelének a baleset bekövetkeztében előállott alapvető megváltozását, helyzetének visszafordíthatatlanságát, azt, hogy nyugdíjas évei ennek következtében váltak sivárrá, továbbá értékelve a jogsértés időpontjában fennállt ár- és értékviszonyokat, az őt ért sérelem és a bekövetkezett hátrányok nem kompenzálhatók

az alperes által a pert megelőzően teljesített 7.000.000 Ft-tal. Az ítéltábla álláspontja szerint mindezekkel 12.000.000 Ft sérelemdíj áll arányban, ezért az alperest – az általa már kifizetett összesen felül – 5.000.000 Ft sérelemdíj és annak a baleset bekövetkezésétől a kifizetésig járó, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatainak megfizetésére kötelezte.

[99] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben – a rendelkező részben foglaltak szerint – megváltoztatta, felemelve az alperes marasztalásának összegét.

[100] A rendelkező részben foglalt egyösszegű marasztalási összegben szerepelnek az egyösszegű kártételek, az elsőfokú ítélet meghozataláig lejárt járadékok és a megállapított sérelemdíj. Ezek tételesen: 1.088.000 Ft – az elsőfokú bíróság által megítélt – gyógytorna költségterítés, 736.000 Ft ápolási, gondozási költség a 2019. február 18 - június 3. közti időszakra, 50.000 Ft ápolási-gondozási költség a 2019. június 4 - december 31-ig tartó időszakra, 180.000 Ft ápolási, gondozási költség a 2020. január 1 - 2020. szeptember 30. közti időszakra, 1.007.913 Ft lejárt ápolási, gondozási járadék a 2020. október 1 - 2022. február 28. közti időszakra, 164.000 Ft tisztasági többletköltség és lejárt járadék a 2018. október 4 - 2022. február 28. közti időszakra, 410.000 Ft háztartási kisegítői költség és lejárt járadék ugyanerre az időszakra, 820.000 Ft ház körüli és mezőgazdasági munka költségterítés és lejárt járadék ugyanerre az időszakra, valamint 5.000.000 Ft sérelemdíj.

[101] Az egyes részösszegek után az ítéltábla a középátlagos időtől kezdődően határozta meg az alperes kamatfizetési kötelezettségét, alkalmazva a Ptk. 6:48. § (1) bekezdését. Itt jegyzi meg, hogy az alperes a kamat kezdő időpontját illetően ellenkérelmében nem nyilatkozott arra hivatkozva, hogy a felperes azt kereseti kérelmében nem jelölte meg. Ezzel szemben a kereseti kérelem petítuma a felperes által megállapítani kért kezdő időpontot tartalmazza. Attól az ítéltábla annyiban tért el, amennyiben az egyes költségek felmerülte, az adott kérelem bekövetkezte azt indokolta.

[102] A felemelt járadék tartalmazza az elsőfokú bíróság által megítélt 32.000 Ft gyógytorna költséget, az ápolás, gondozás havi 59.289 Ft összegű költségpótló járadékát, 4000 Ft tisztasági többletköltség járadékot havonta, havi 10.000 Ft háztartási kisegítés költségpótló járadékot, valamint havi 20.000 Ft ház körüli kisegítés címén járó járadékot.

[103] Utal az ítéltábla arra, hogy az alperes az ellenkérelmében hivatkozott a felperesnek folyósított fogyatékosági támogatásra, ezzel kapcsolatosan azonban bizonyítási indítvánnyal nem élt, erre utaló adat pedig a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő 13. számú adatszolgáltatásában sem szerepel, emiatt az ítéltábla az ezzel kapcsolatos hivatkozást nem vizsgálta. Megjegyzi, a fellebbezési ellenkérelem ezzel kapcsolatos érvet már nem tartalmaz.

[104] A felperes keresetében megjelölt igények pertárgyértéke összesen 30.163.603 Ft volt, amelyhez képest a jogerős ítélet alapján pernyertessége 30 %-os. Ehhez mérten határozta meg az ítéltábla – alkalmazva a Pp. 83. § (2) bekezdését – a nagyobbbrészt pernyertesnek minősülő alperes részére fizetendő elsőfokú eljárási költséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján. Ennek során a felek pernyertessége alapján számított különbözeti munkadíjat ítélte meg és figyelembe vette, hogy a jogi képviselők egyike sem tartozik Áfa-körbe a nyilatkozata szerint.

[105] A pernyertességi arányokhoz mérten döntött az elsőfokú eljárási illeték viseléséről azzal, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült illeték 1.500.000 Ft volt. A rendelkezés során az ítéltábla figyelembe vette, hogy a felperes teljes személyes költségmentesség kedvezményében részesült [Pp. 102. § (1) bekezdés].

[106] Ugyancsak a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően kötelezte az alperest az állam által előlegezett költség arányos részének megfizetésére, míg a felperes személyes költségmentessége folytán megállapította, hogy az ezt meghaladó rész az állam terhén marad.

[107] A másodfokú eljárásban a fellebbezési érték 29.223.035 Ft volt. A felperes másodfokon 27 %-ban lett pernyertes, míg az alperes 73 %-ban.

[108] Az ítéltábla az R. 3. § (2) bekezdés b) pontjára és (5) bekezdésére figyelemmel határozta meg a túlnyomórészt pernyertes alperesnek járó másodfokú perköltség összegét. Az így számított különbözeti munkadíjat ítélte meg az alperes részére.

[109] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárási illeték 2.337.843 Ft volt. Viseléséről az ítéltábla a másodfokú eljárásban megállapított pernyertesség - pervesztesség arányának megfelelően rendelkezett a Pp. 101. § (1) bekezdése, 102. § (1) bekezdése és 95. § (1) bekezdés c) pontja szerint.

[110] A fellebbezési jogról szóló tájékoztatás a Pp. 364. § (2) bekezdésén alapul.

Szeged, 2022. december 9.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke,
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró

Dr. Béri András sk.
táblabíró